

This is a factsheet from the Swedish University of Agricultural Sciences.

Title: Nationella genbanken för vegetativt förökade trädgårdsväxter

Authors: Linnea Oskarsson

Publication year: 2020

Publisher: SLU Centrum för biologisk mångfald, Sveriges lantbruksuniversitet;
Programmet för odlad mångfald (POM), Sveriges lantbruksuniversitet

This publication is openly available through the SLU publications database,
<https://res.slu.se/id/publ/143070>.

KONTAKTUPPGIFTER

Verksamhetsledare: Helena Persson,
helena.m.persson@slu.se

Frukt och bär: Inger Hjalmarsson,
inger.hjalmarsson@slu.se

Krukväxter, lökar och knölar:
Karin Persson, karin.persson@slu.se

Köksväxter: Erik de Vahl, erik.de.vahl@slu.se

Perenner: Linnea Oskarsson, linnea.oskarsson@slu.se

Rosor: nationellagenbanken@slu.se

Träd och buskar: nationellagenbanken@slu.se

Hemsida: www.slu.se/nationellagenbanken

Instagram: @nationellagenbanken

Postadress: SLU, Nationella genbanken,
Box 57, 230 53 Alnarp

henellagränsform.se

GAMLA SORTER SPRIDS PÅ NYTT

Under varumärket Grönt kulturarv® säljs sorter som har spårats upp vid Poms inventeringar och valts ut att bevaras i Nationella genbanken. Sortimentet består av frukt, bär, köks- och prydnadsväxter odlade i Sverige före 1940, 1950 eller 1960 beroende på växtslag och med en väl dokumenterad historia. Det kan också vara i Sverige framtagna sorter eller spontant uppkommet material som bedöms vara odlingsvärt, oavsett ålder.

De första Grönt kulturarv®-sorterna kom på marknaden våren 2013. I dag finns ett nittiototal sorter i handeln och nya lanseras varje år. Sorterna odlas av svenska plantskolor och handelsträdgårdar och finns att köpa hos välsorterade trädgårdsbutiker.

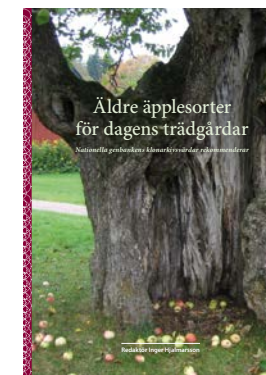

GRÖNT KULTURARV

PUBLIKATIONER

Vill du veta mer om växterna som bevaras i Nationella genbanken? I våra böcker beskrivs växterna sort för sort tillsammans med den kunskap som framkommit i upprop och inventeringar. Eftersom Poms uppdrag inte bara varit att bevara växtmaterialet, utan också att dokumentera växternas kulturhistoria, blir böckerna en viktig källa till kunskap om det gröna kulturarvet. Här beskrivs såväl vad, som hur och varför våra förfäder odlade. Fler böcker som sammanfattar Poms upprop är på väg! Beställ via vår webbsida eller genom din bokhandel.

Nationella genbanken för vegetativt förökade trädgårdsväxter

NATIONELLA GENBANKEN

I juni 2016 invigdes Nationella genbanken för vegetativt förökade trädgårdsväxter. Genbanken innehåller en unik samling äldre trädgårdsväxter från hela landet och är resultatet av flera års arbete med inventeringar inom Programmet för odlad mångfald, Pom. Mellan åren 2002 och 2011 startade Pom olika upprop efter äldre sorters frukt, bär, köks- och prydnadsväxter. Efter insamling och provodling valdes de intressantaste ut för att bevaras i genbanken, tillsammans med sin odlings- och kulturhistoria. Genbankens uppgift är att bevara, dokumentera, distribuera och forska kring växtmaterialet. Genbanken är placerad vid Sveriges lantbruksuniversitet i Alnarp och är en fältgenbank där sorterna bevaras som levande plantor. Förutom genbanken i Alnarp består Nationella genbanken även av skyddad odling av bär samt lokala klonarkiv runt om i landet. Genbanken är statligt finansierad.

VÄXTSLAG I GENBANKEN

I Nationella genbanken bevaras drygt 2300 äldre sorter av frukt, bär, köks- och prydnadsväxter. Sortsamlingarna omfattar svenska lokalsorter, sorter framtagna av svenska växtförädlare och utländska sorter med lång odlingstradition i Sverige.

KÖKSVÄXTER: Här finns större samlingar av humle, rabarber, potatis-lök och pepparrot men även mindre samlingar av medicinalväxter såsom rosenrot, åbrodd och mästerrot.

FRUKT OCH BÄR: Bland fruktslagen dominerar äpple och päron, men här finns också samlingar av plommon och körsbär. Jordgubbar och vinbär dominerar bland bären.

KRUKVÄXTER: Den största gruppen krukväxter utgörs av pelargon, följt av bladkaktusar. Sammanlagt bevaras krukväxter från närmare hundra olika arter.

ROSOR: Bland rosorna finns både rabatt-, busk- och klätterrosor. En majoritet av sorterna i genbanken utgörs av engångsblommande gammaldags buskrosor.

PERENNER: Här hittas perenner från över sjuttio olika släkten. Klassiska rabattperenner som pioner, flox, irisar och astrar utgör en stor del av samlingen.

LÖKAR OCH KNÖLAR: Den största gruppen i genbanken utgörs av narcisser, följt av tulpaner, dahlior och liljor. Men här bevaras också t. ex. tidlösor, krokusar, montbretior.

TRÄD OCH BUSKAR: Här finns en unik samling popplar samt prydnadsträd från förra sekelskiftets svenska parker och kyrkogårdar. Bland prydnadsbuskarna finns t. ex. syrener, schersminer och deutzior.

LOKALA KLONARKIV

De lokala klonarkiven fungerar som backup till genbankens samling. Här kan du se växter från just din hemtrakt, ofta i en historisk trädgårdsmiljö där växterna kommer till sin rätt. För frukt är klonarkiven etablerade sedan länge. Övriga växtslag är fortfarande under etablering. Kontakta de enskilda klonarkiven för info om öppettider och tillgänglighet.

